

Nieuws van Ecologica

Nieuwsbrief Oktober

Beste ,

In deze nieuwsbrief informeren we u over recente bezigheden van Ecologica. Mocht iets uit deze nieuwsbrief voor u aanleiding vormen tot vragen of nieuwe projectideeën: aarzel vooral niet om contact op te nemen. We denken graag mee en hebben komende maanden ook nog best wat tijd beschikbaar om zaken op te pakken.

Hartelijke groet,
Tim Faasen, namens het gehele team.
info@ecologica.eu
0495 - 46 20 70.

Ervaringen uit het veld

De ervaringen die we in deze nieuwsbrief delen concentreren zich merendeels rond twee thema's: stedelijke ecologie en extreem weer:

Biodiversiteit stedelijk gebied

Om de sterke achteruitgang in biodiversiteit om te kunnen buigen zijn óók maatregelen in stedelijk gebied nodig, niet alleen voor gebouwbewoners, maar ook voor soorten van groengebieden. Dit jaar hebben we daar met veel plezier aan bijgedragen. Zo hebben we voor de gemeente Veldhoven een biodiversiteitsplan opgesteld en voor Laarbeek en Eindhoven bestaande monitoring uitgebreid met extra stedelijke onderdelen. Dergelijke projecten zorgen voor een betere samenhang van maatregelen en effectiviteitsvergroting.

Speerpunten die vaak naar voren komen zijn het identificeren en beschermen van al aanwezige natuurwaarden, ruimte bieden aan natuurlijke(r) vegetaties, deze met elkaar verbinden en gefaseerd beheren.

Een ander punt dat ons opviel in de bebouwde omgeving:

In openbaar groen worden vaak **exoten** toegepast. Niet zelden wordt daarbij aangegeven de gekozen exoot goed zou zijn voor de biodiversiteit. Vraag je door, dan blijken er vaak 2 zaken:

1. De onderbouwing van de biodiversiteitswinst is 'vatbaar voor discussie'.
2. Onbewust was de keuze eigenlijk vooral gebaseerd op pragmatische, esthetische of cultuurhistorische argumenten. Die argumenten kunnen ieder ook valide zijn, maar het zijn wel andere. Niet elke plant waar wat beestjes op af komen draagt wezenlijk bij aan de biodiversiteit. De werkelijkheid is genuanceerder. Om miscommunicatie en verkeerde verwachtingen te vermijden adviseren wij niet te snel te stellen dat een keuze goed is voor de biodiversiteit. Meer lezen over valkuilen rond biodiversiteit? Lees dan ons [informatieblad over biodiversiteit](#) en ons [informatieblad over generieke maatregelen voor biodiversiteitsbehoud](#).

Bodemverbetering soms een verslechtering

Wanneer bomen in boomspiegels ingeklemd staan tussen infrastructuur en er sprake is van weinig bewortelingsruimte en slechte bodemkwaliteit lopen bomen het risico voortijdig dood te gaan. Om onnodige uitval te voorkomen wordt dan (terecht) overgegaan tot bodemverbetering. Dit helpt bomen om gezonder te blijven en langer te leven. Het lijkt wellicht interessant om bodemverbetering óók toe te passen op meer natuurlijke standplaatsen. Dit is vanuit ecologisch perspectief echter onwenselijk, omdat de maatregel van bodemverbetering dan allerlei serieuze negatieve bijeffecten laat zien en ernstige schade toe kan brengen aan de biodiversiteit. Lees meer over deze risico's in ons [informatieblad over risico's van bodemverbetering](#).

Extreem weer

We hadden te maken met een bijzonder veldseizoen dit jaar. De natte eerste helft van het jaar maakte dat terreinen soms nauwelijks begaan waren. Niet alleen voor ons was de nattigheid een uitdaging, ook voor veel flora en fauna.

Belangrijke voedselplanten zoals wilgen bloeiden weken eerder vanwege de hoge temperaturen; minder vochtolerante soorten soms juist later door de langdurig waterverzadigde bodem. Veel bodembewoners, zoals wilde bijen, verdronken in hun

ondergelopen verblijfplaatsen, hadden moeite om nieuwe nestplekken te vinden, om voedselplanten te vinden of om geschikte momenten te vinden om te foerageren doordat de vegetatie vaak lang nat bleef tussen de bulen door. Voor veel insecten is uiteindelijk niet alleen het extreme weer zelf een probleem, maar zeker ook de onvoorspelbaarheid ervan. Insecten zijn namelijk vaak een groot deel van de tijd ei, larve of pop en die stadia kunnen veelal niet vluchten. Veel gewervelde dieren zijn op dit punt flexibel doordat hun nageslacht sneller mobiel is en doordat zij lang genoeg leven om meermalen voor nageslacht te zorgen. Niettemin zullen ook zij veel hinder ervaren hebben.

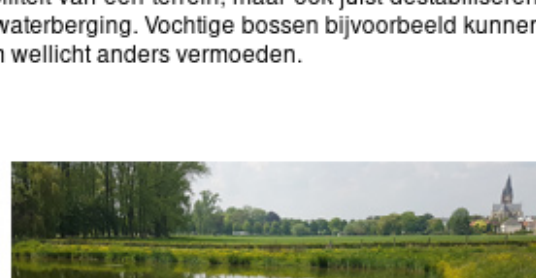
Meebewegen met klimaatverandering

Dit jaar bleek duidelijker dan ooit hoe belangrijk het is om in ruimtelijke plannen in natuur en groengebieden expliciet rekening te houden met de toenemende risico's op langdurig extreem weer.

In zijn algemeenheid is onze indruk dat flora en kleine fauna bij extreem nat weer relatief goed overeind lijkt te blijven in terreinen met 1. goede hydrologische regulatiemogelijkheden en/of met 2. relatief scherpe hoogtegradiënten en grote hydrologische verschillen, dus bijv. terreinen geflankeerd door dijken of brugtaals. Ideaaliter is dan op dergelijke vochtgradiënten, terreinen mogelijk sprake van onderling vergelijkbare vegetaties, dus van boven tot onder grasland of van boven tot onder bos. Waterberging kan bijdragen aan de stabiliteit van een terrein, maar ook juist destabiliseren. Niet elke plek is namelijk even geschikt voor waterberging. Vochtige bossen bijvoorbeeld kunnen heel gevoelig zijn op dit punt, al doet de naam wellicht anders vermoeden.

Wadi's

Een wadi bergt regenwater, ontlast zo het riool en buffert de omgeving tegen wateroverlast en droogte. Heel interessant dus met de toenemende neerslagplekken die we te verwerken krijgen. Als nevenfunctie kunnen wadi's leefgebied vormen voor flora en fauna. Welke flora en fauna hangt af van aard, inrichting, ondergrond, omgeving en beheer.

Voor de gemeente Maasgouw voerden wij dit jaar een beknopte natuurwaardescan uit bij 15 wadi's. De verschillen bleken aanzienlijk. Diverse wadi's bleken ruimte te bieden aan bijzondere soorten. Soms alleen in het landhabitat of alleen onder water, soms tijdelijk voor pioniers, soms meer permanent. Nabijheid van bestaande natuur verhoogt de kansen, evenals het creëren van een goede uitgangssituatie en natuurlijk een toepasselijk, gefaseerd uitgevoerd beheer.

Met slechts 2 veldbezoekjes per plek stelden we toch 87 soorten wilde bijen vast, waaronder 18 Rode Lijstsoorten. Verder bleek de waterkeverfauna met 48 soorten behoorlijk divers. De libellen deden met 28 soorten redelijk mee, net als de waterwantsen (16 soorten) en de dagvlinders (17 soorten), al betrof dit vooral algemene soorten. Dat laatste gold ook voor de meeste gewervelden, niet doordat de kwaliteit ter plaatse slecht is, maar doordat bronpopulaties van bijzondere soorten ontbreken of de terreinen vrij klein zijn.

Leuke vondsten

Ondanks dalende trends bij allerlei soortgroepen hebben we toch ook wel weer regelmatig een gaatje in de lucht gesprongen dit jaar:

- Bij de hierboven beschreven wadi's vonden we ondermeer tweecellige zandbij (1e vrouwtje in Nederland), kleine sachembij en zuidelijke bronsgroefbij (nieuw voor de regio) en de waterroofkever *Graptodytes billineatus* (herontdekking voor Oost-Nederland).

- Tijdens SNL-karteringen voor Brabants Landschap vonden we nieuwe vindplaatsen van onder meer bleke zegge, gestreepte klaver, schijnnegelantier en voorjaarszegge.

- Tijdens een reptielenonderzoek in Zuid-Limburg deden we 12 waarnemingen van ringslangen in een terrein waar de verspreiding nog nauwelijks gekend was.

- Tijdens een bijenkartering in Eindhoven ontdekten we wikkebij, grote stomptandwespbij, kleine wolbij, glimmende dwergzandbij, zuidelijke bronsgroefbij en dubbeldoornwespbij (allemaal nieuw voor de regio of herontdekking).

- Tijdens een bijenkartering in Breda vonden we onder meer beemdstrandbij, boemerangmaskerbij, kortsprietgroefbij, kleine bandgroefbij en donkere dubbeltand (allemaal nieuw voor Breda en omgeving).

- Tijdens een onderzoek naar glanshaverhooilanden vonden we in de Eifel o.a. rotsmetselbij en klavermetselbij en in Belgisch Limburg nieuwe vindplaatsen van paddennus en moerasstrepzand.

- Met enige regelmaat doen we ook nog steeds mooie waarnemingen die eigenlijk niet binnen de projectkaders vallen. Zo ontdekten we een populatie rodemaskerbijen in Oirschot tijdens een vlindertelling, vonden we bijenorchis en kruismuur tijdens een bijenproject nabij Eindhoven en ontdekten we zweefthujamos tijdens een insectenkartering in Zuid-Limburg. Toch mooi meegenomen!

Overige nieuwtjes

Boekentip

Onlangs is het boek "Iedere straat verdient natuur" uitgekomen, geschreven door Karin Albers. Dit boek is interessant voor iedereen die betrokken is bij gemeentelijk groen, in de rol van architect, ecoloog, beheerder, gebruiker of anderszins.

In het boek verwoordt Karin niet alleen waarom het belangrijk is om hoogwaardige ecologische inrichtingen na te streven, maar ook dat dit lef, doorzettingsvermogen en ecologische vakkennis nodig is en hoe daarmee om te gaan. We hopen dat dit boek velen inspireert om met elkaar de uitdaging aan te gaan. Meer informatie: <https://natuio.nl/iedere-straat-verdient-natuur/>

IEDERE STRAAT VERDIENT NATUUR

Van natuurinclusieve ambitie naar beleid, realisatie en beheer

Karin Albers

Nieuwe Rode Lijsten

Onlangs is voor het eerst een Rode Lijst gepubliceerd van de zweefvliegen. Daarnaast zijn de Rode Lijsten van reptielen en amfibieën vernieuwd.

Zie hier voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/10/02/rode-lijsten-zweefvliegen-reptielen-en-amfibieen#>.

Symposium 'Ecologie en de praktijk'

Komend voorjaar organiseren wij door een incidentele samenloop van omstandigheden voor het 2e jaar op rij géén symposium.

De aanleiding is op zich een positieve, namelijk dat er dan als het goed is wederom een 'geboortegolfje' binnen ons team. Wij hopen in 2026 wel weer een nieuwe editie op te kunnen zetten. Suggesties voor interessante onderwerpen blijven dus welkom.

Ecologica in het wild

Enkele plekken waar wij komende tijd te vinden zijn:

- De Natuurpro-dag Biodiversiteit, Klimaat en gezondheid, op 12 november in Lunteren.
- De themabijeenkomst 'Bouwen en stadsnatuur van de toekomst', op 13 november in Nijmegen.
- Het symposium Biodiversiteit en Leefgebieden van de provincie Noord-Brabant, in 's-Hertogenbosch op woensdag 4 december.

Op laatstgenoemde verzorgt collega Tim Faasen een lezing over de fauna van droge schrale graslanden, naar aanleiding van één project samen met De Vlinderstichting en EIS Kenniscentrum Insecten. Hij zal ingaan op soorten, verspreiding, kansen en risico's. Een aanrader!

Open sollicitaties

Ecologica heeft een uitermate prettig team van enthousiaste en kundige ecologen. Bent u (of kent u) iemand die daar goed tussen zou passen als nieuwe collega? Dan nodigen wij u harte uit om een CV naar ons te sturen.

Op zich hebben wij geen concrete vacature openstaan, maar mocht er zich iemand melden waarvan wij denken dat die goed in het team zou passen, dan staan wij open voor uitbreiding. Wij denken daarbij aan personen met een universitaire opleiding ecologie of bos- en natuurbeheer en ervaring in zelfstandig veldwerk in één of meerdere soortgroepen.

Overweegt u een wisseling van baan? Kijk even op www.ecologica.eu/werken-bij-ecologica. Wie weet kunnen we iets van elkaar betekenen!

Vragen?

Heeft u vragen, ideeën of opmerkingen, neem dan gerust contact met ons op via info@ecologica.eu of 0495 – 46 20 70.

Vriendelijke groet,

Het team van Ecologica